

**Keskinäinen
Vakuutusyhtiö
Tapiola**

Puolivuosikatsaus

2010

Tilintarkastamaton

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan toimialaan kuuluvat kaikki vapaaehtoiset ja lakisääteiset vahinkovakuutukset. Vahinko-Tapiola on Suomen kolmanneksi suurin vahinkovakuuttaja ja sen juuret ulottuvat yli 150 vuoden taakse. Vahinko-Tapiolan konserniin sisältyy mm. pankki- ja sijoituspalveluja tarjoava Tapiola Pankki Oy, konserni; lakkautettujen jälleenvakuutusopimusten hoitoyhtiö Alma Vakuutus Oy ja atk-palveluja tuottava Tieto-Tapiola Oy.

- Vahinko-Tapiolan konsernin vahinkovakuutustoiminnan kokonaistulos nousi 37,2 miljoonalla eurolla 49,1 miljoonaan euroon (11,9 milj. e).
- Vakuutusmaksutulo nousi 2,2 prosenttia ollen 474,1 miljoonaa euroa (463,9 milj. e).
- Vahinkovakuutustoiminnan yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua oli 107,2 prosenttia (102,2 %).
- Vahinko-Tapiolan katsauskauden sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 2,9 prosenttia (1,9 %).
- Vakavaraisuus on vahva. Vastuunkantokyky oli 213,8 prosenttia (208,3 % 12/2009)
- Vahinko-Tapiolan konsernin pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan liikevoitto oli 0,4 miljoonaa euroa (- 0,7 milj. e). Tapiola Pankin liikevoitto oli 1,2 miljoonaa euroa (1,0 milj. e).

Vahinkovakuutustoiminta

Vahinkovakuutuksessa haasteellinen alkuvuosi

Vahinkovakuutusyhtiöille alkuvuosi oli haasteellinen. Ankarat talvi huononsi ajokelejä ja sen seurauksena lisäsi merkittävästi liikenne- ja autovahinkojen määrää, minkä seurauksena korvauskäsittely ruuhkautui. Myös lumen aiheuttamat vauriot kasvattivat vahinkojen määrää. Huhtikuussa Islannin tulivuorenpurkauksen takia Eurooppaan määrättiin lentorajoituksia turvallisuussyistä. Tuhkapilvi aiheutti niin ikään korvaus- ja tiedusteluruuhkan. Tilanteisiin reagoitiin poikkeusjärjestelyin, joilla palvelutaso saatiin normalisoitua eri osa-alueilla. Edellä mainitut tekijät kasvattavat korvausmenoa.

Sähköisen kanavan käyttö on lisääntynyt sekä vakuutus- että korvauspalveluissa, erityisesti lasten sairaskuluvakuutusten sähköinen korvauspalvelu on saanut hyvää asiakaspalautetta ja tehostanut korvauskäsittelyä merkittävästi.

Tapiola toi toukokuussa markkinoille uudenlaisen ainoastaan verkossa myynnissä olevan helpon koti- ja henkilövakuutuspaketin. UNDO on tarkoitettu erityisesti nuorille aikuisille. Kohdeasiakaskunnassa uusi tuote on saanut positiivisen vastaanoton. Tuotteen markkinointi käynnistettiin Facebookissa, jossa nuorilta kerättiin tarinoita, joista sitten parhaat toteutettiin videoiksi osaksi tuotteen markkinointimateriaalia. Sähköisten palvelujen käyttöä tullaan edelleen lisäämään aktiivisilla toimenpiteillä.

Kaudelle 2010 – 2012 Tapiola -ryhmälle on laadittu uusi strategia. Uuden strategiakauden aikana otamme omistaja-asiakkaat entistä tiiviimmin mukaan kehittämään oman yhtiöryhmänsä toimintaa. Yhtiöryhmän arvot päivitettiin ja keskeiseksi linjaukseksi valittiin vastuullisuus asiakkaiden edun ja yhdessä menestymisen rinnalle.

Kannattavuuden parantaminen on edelleen yhtiön strategiajakson keskeinen tavoite. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla saatiin valmiiksi yritysten omaisuusvakuutuksen tuoteuudistus, joka lisää hinnoittelun riskivastaavuutta. Myös muut kannattavuutta parantavat toimenpiteet etenivät suunnitelmien mukaisesti. Osavuositarkastuksen luvuissa tuloksia ei kuitenkaan valitettavasti näy, sillä alkuvuotta rasitti runsas suurvahinkojen määrä.

Yritys- ja yksityisasiakasliiketoimintoja koskevia organisaatiomuutos tuli voimaan 1.6.2010. Tapiolan yritysasiakasliiketoiminnot keskitettiin yhdeksi kokonaisuudeksi. Alueelliset yritystulosryhmäjohtajat sekä Vahinko- ja Henki-Tapiolan yritysliiketoiminnot siirtyivät osaksi yritysasiakasliiketoimintaa, josta vastaa kokonaisuudessaan yhtiöryhmän johtaja Jari Sundström. Myös suurasiakastoiminnot kuuluvat organisaatioon. Samassa yhteydessä päätettiin aluetoiminnan kehittämisestä, joka muuttui

Suluissa on vertailuluku edelliseltä vuodelta. Tuloslaskelman osalta verrataan edellisen vuoden vastaavaan kauteen ja taseen osalta tilinpäätökseen 31.12.

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SIOJITUSPALVELUTOIMINTA

valtakunnalliseksi yksityisasiakkaiden myynti- ja asiakaspalveluksi. Koko maan kattavat 27 paikallisuuetta jaettiin kolmeen ryhmään, joista vastaavat liiketoimintajohtajat. Liiketoimintajohtajat raportoivat johtaja Ann Wahlroos-Jaakkolalle.

Vakuutusmaksutulo

Vahinko-Tapiolan vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksutulo kasvoi 2,2 prosenttia ja oli 474,1 miljoonaa euroa (463,9 milj. e). Ensivakuutuksen vakuutusmaksutulo kasvoi 2,3 prosenttia ja oli 429,6 miljoonaa euroa (420,0 milj. e). Finanssialan Keskusliiton mukaan tammi-kesäkuun ensivakuutuksen kassaperusteinen maksutulon kasvu oli alalla 0,5 prosenttia. Vahinko-Tapiolan kassaperusteinen ensivakuutuksen maksutulon kasvu oli tammi-kesäkuussa 3,3 prosenttia.

Yksityistaloustasiakkaiden määrä oli 783 400 (789 800 12/2009) ja yritysasiakkaiden määrä oli 27 400 (27 800 12/2009).

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksutulo kasvoi 2,7 prosenttia 106,2 euroon (103,4 milj. e). Vahinko-Tapiolan vuoden 2010 kumulatiivinen lakisääteisen tapaturmavakuutuksen siirtokierroksen tulos oli 1,2 miljoonaa euroa tappiollinen. Liikennevakuutuksen vakuutusmaksutulo nousi 1,3 prosenttia 85,2 miljoonaan euroon (84,1 milj. e). Vahinko-Tapiola oli moottoriajoneuvojen kolmanneksi suurin vakuuttaja rekisteröinneillä mitattuna 18,5 %:in osuudellaan (19,6 % 12/2009). Autovakuutuksen vakuutusmaksutulo nousi 2,4 prosenttia 72,3 miljoonaan euroon (70,6 milj. e). Palo- ja omaisuusvakuutusten vakuutusmaksutulo oli 89,5 miljoonaa euroa (86,9 milj. e), mikä oli 3,1 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Vastuuvakuutusten vakuutusmaksutulo oli 21,6 miljoonaa euroa (25,8 milj. e), missä oli alenemaa 16,4 prosenttia edelliseen vuoteen verrattaessa.

Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista olivat 3,3 miljoonaa euroa (2,8 milj. e), missä on nousua edellisestä vuodesta 18,9 prosenttia. Konkurssien määrän kasvu ja työttömyys näkyvät luottotappioiden määrän kasvuna.

Yhdistetty kulusuhde ja liikekulut

Vahinko-Tapiolan konserniin vahinkovakuutustoiminnan yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua oli 107,2 prosenttia (102,2 %). Riskisuhde oli 74,3 prosenttia (69,2 %) ja toimintakulusuhde oli 32,9 prosenttia (32,9 %). Vuonna 2009 täydennettiin lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen korvausvastuuseen sisältyvää kollektiivivarausta ja edellä ovat vertailukelpoiset luvut.

Poikkeuksellisen ankara talvi erityisesti pääkaupunkiseudulla, tuhkapilvi ja suurvahingot aiheuttivat korvauskulujen nousun jonkin verran pitkän tähtäimen odotusarvoa korkeammalle tasolle. Toteutumaa voidaan pitää kuitenkin normaalina ja negatiivinen kehitys vertailuajankohtaan selittyy pääosin vuoden 2009 poikkeuksellisen suotuisalla vahinkokehityksellä.

Vahinkovakuutustoiminnan kokonaisliikekulut nousivat 1,6 prosenttia 116,6 miljoonaan euroon (114,8 milj. e) alittaen budjetoidun määrän. Tuloslaskelman liikekulut alenivat 0,3 prosenttia 87,7 miljoonaan euroon (88,0 milj. e) alittaen budjetoidun määrän.

Muut tuotot ja kulut

Vahinko-Tapiolan palvelumyyntiä on mm. markkinointi-, tiedotus-, lakiasiaain-, henkilöstö- ja sisäisen tarkastuksen palveluiden tuottaminen Tapiola Pankille ja Tapiola Varainhoitoyhtiölle sekä Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiolalle. Lisäksi Vahinko – Tapiola tuottaa mm. Ajoneuvohallintokeskukselle (AKE) ajoneuvojen rekisteröintipalveluja. Edellä mainittujen palvelujen myynnistä saatavat tuotot kirjataan tuloslaskelmaerään muut tuotot ja niiden tuottamisesta aiheutuneet kulut kirjataan tuloslaskelmaerään muut kulut. Liiketoimet on toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin.

Vahinko – Tapiolan muut tuotot ja kulut olivat nettomääräisesti - 0,3 miljoonaa

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

euroa (0,9 milj. e). Vahinko-Tapiolan konsernin vahinkovakuutustoiminnan muut tuotot ja kulut alenivat nettomääräisesti 49,0 prosenttia 1,3 miljoonaan euroon (2,6 milj. e).

Sioitustoiminta

Sioitusympäristö

Vuoden 2010 alkupuoliskolla maailmanlaajuisessa finanssikriisissä siirryttiin uuteen vaiheeseen, kun markkinat alkoivat kyseenalaistaa Kreikan ja muutamien muiden euroalueen valtioiden kykyä suoriutua kasvavasta velkataakastaan. Tilanteen kärjistymisen alkoi jo uhata eurooppalaisen finanssijärjestelmän vakautta. Toukokuun alussa EU ja IMF sopivat mittavasta, noin 750 miljardin euron tukipaketista, jonka avulla velkaisimpien euromaiden rahoituksen saatavuus pyrittiin turvaamaan. Samanaikaisesti EKP päätti lähteä vakauttamaan tukistoin valtioiden joukkovelkakirjamarkkinoita. Tehdyt päätökset olivat ennen kokemattoman radikaaleja ja niiden avulla kyettiin eliminoimaan ongelmavaltioiden välittömän maksukyvyttömyyden mahdollisuus.

Tukipäätöksistä huolimatta Etelä-Euroopan maiden velkakriisi on edelleen merkittävä riskitekijä kansainvälisen talouden kehitykselle. Teollisuusmaissa elpyminen on tosin ollut käynnissä jo reilun vuoden, mutta kasvu on toistaiseksi ollut elvyttävän talouspolitiikan ja varastokysynnän voimistuminen varassa. Kulutuskysynnän ja varsinkin investointien kehitys on edelleen heikkoa. Riskinä on, että elvytyspolitiikan hyvin nopea vaihtuminen menoleikkauksiksi ja veronkorotuksiksi muuallakin kuin velkakriisistä pahiten kärsivissä maissa saattaa hyydyttää orastavan talouskasvun. Suomessa talouden elpyminen on ollut erityisen tahmeaa - on mahdollista, että suhdannepohja ajoittui vasta kuluun vuoden ensimmäiselle neljännekselle. Suomen talouden herkkyyks investointihyödykkeiden kysynnälle voi nykyisessä suhdannevaiheessa olla mahdollisuus mutta samanaikaisesti se on myös huomattava riskitekijä. Euron heikentyminen tukee runsaasti euroalueen ulkopuolelle vievän Suomen kilpailukykyä ja vientiteollisuus voi jälleen nousta kasvun tärkeimmäksi ajuriksi. Valitettavasti uhkana on, että Etelä-Euroopan velkakriisi heikentää talousluottamusta maailmanlaajuisesti ja investoinnit käynnistyvät paljon pelättyäkin hitaammin. Kokonaistuotannon erittäin voimakkaaseen pudotukseen nähden työttömyyden nousu on jäänyt selvästi ennakoitua maltillisemmaksi.

Kehittyvillä markkinoilla talouskasvu on palautumassa finanssikriisiä edeltäneelle tasolle huomattavasti teollisuusmaita ripeämmin. IMF:n tuoreimmassa suhdanne-ennusteessa kehittyvien talouksien odotetaan yltävän tänä vuonna jo keskimäärin yli 6 prosentin kasvuvauhtiin.

Vuoden 2010 kevät oli Suomen kiinteistösiotusmarkkinoilla vielä hiljainen, vaikkakin orastavaa näkymien piristymistä oli havaittavissa. Kansainvälisen rahoituskriisin jälkivaikutukset tuntuivat vielä markkinoilla ja kaupankäyntivolyymit olivat alhaisia. Loppukeväästä Kreikan talousongelmista alkanut epävarmuus hiljensi jälleen kiinteistömarkkinoita.

Kiinteistösiotusalan ammattilaisten keskuudessa vallitsi yksimielisyys tuottovaatimusten nousun päättymisestä useimmilla osamarkkinoilla Suomessa. Yleisistä talouden heikohkoista näkymistä johtuva vuokramarkkinoiden epävarmuus on toistaiseksi estänyt siotuskiinteistöjen kaupankäyntivolyyymien normalisoitumisen. Ero siotittajien kiinnostuksen kohdentumisessa moderneihin kiinteistöihin vanhentuneiden kiinteistöjen kustannuksella kasvoi keväällä. Merkittäviä siotuskiinteistöjen pakkomyyntejä ei Suomen kiinteistömarkkinoilla aikaisemmista odotuksista huolimatta keväällä nähty. Velkarahan saannin vaikeudet ja epävarmuus Suomen talouden näkymistä heijastuivat yhä markkinoille. Tämä näkyi ulkomaalaisten siotittajien vähäisenä aktiivisuutena.

Kansainvälisillä kiinteistömarkkinoilla näkyi virkistymisen merkkejä alkuvuonna 2010. Erityisesti Isossa-Britanniassa markkinat aktivoituivat jo viime vuoden lopulla. Tuottovaatimukset laskivat mm. Lontoossa kaupankäynnin vilkastuessa aallonpohjasta. Useimmilla tärkeimmillä Euroopan osamarkkinoilla tuottovaatimusten nousu pysähtyi ja kääntyi hienoiseen laskuun. Tehtyjen kiinteistösiotusten volyyymi

Suluissa on vertailuluku edelliseltä vuodelta. Tuloslaskelman osalta verrataan edellisen vuoden vastaavaan kauteen ja taseen osalta tilinpäätökseen 31.12.

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

kasvoi arvolla mitattuna alkuvuonna ja volyymi on siten kasvanut Euroopassa joka kvartaalilla vuoden 2009 ensimmäisen kvartaalin jälkeen. Odotukset vuokrien laskusta painoivat silti yhä kiinteistöjen arvoja monilla osamarkkinoilla. Kreikan talouskriisi näkyi myös kansainvälisten kiinteistösijoittajien lisääntyneenä varovaisuutena.

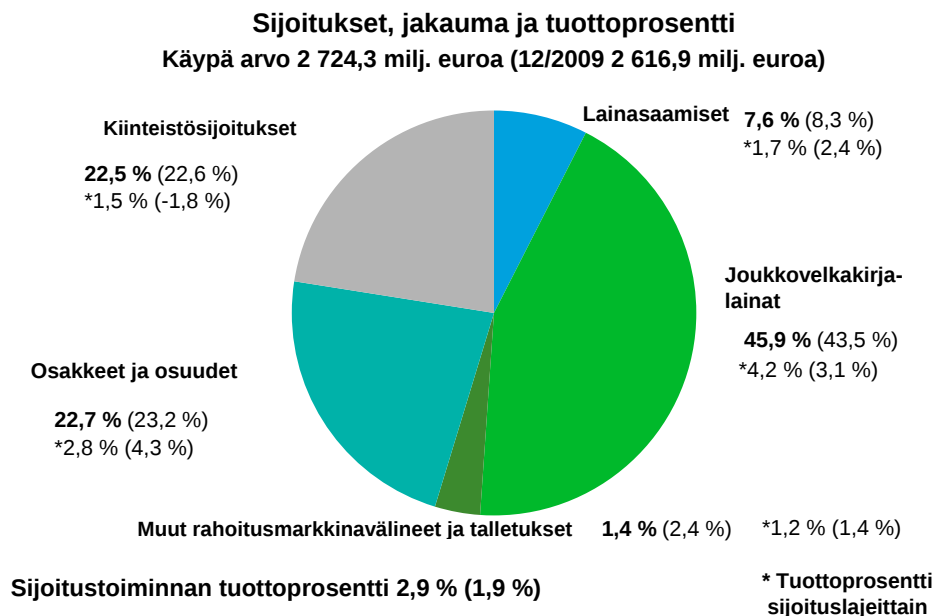
Sijoitustoiminta käyvin arvoin

Vahinko-Tapiolan katsauskauden sijoitusten nettotuotto käyvin arvoin oli prosenttia 2,9 prosenttia (1,9 %). Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvoin olivat 79,6 miljoonaa euroa (49,2 milj. e). Sijoitukset käyvin arvoin olivat 2 724,3 miljoonaa euroa (2 616,9 milj. e 12/2009).

Vahinko-Tapiola

Puolivuosikatsaus 2010

Osakesijoitukset

Vahinko - Tapiolan osakesijoitukset katsauskauden lopussa olivat 617,8 miljoonaa euroa (607,0 milj. e 12/2009) eli 22,7 prosenttia (23,2 % 12/2009) sijoituksista. Osakesijoitukset tuottivat katsauskaudella 2,8 prosenttia (4,3 %).

Korkosijoitukset

Vahinko-Tapiolan korkosalkun markkina-arvo korkorahastot sekä rahamarkkinasijoitukset mukaan luettuina oli katsauskauden lopussa 1 286,8 miljoonaa euroa (1 200,4 milj. e 12/2009) eli 47,3 prosenttia (45,9 % 12/2009) sijoituksista. Salkun korkoriskiä kuvaava mittari eli niin sanottu modifioitu duraatio oli 4,06 (4,27 12/2009). Korkosijoitusten tuotto oli korkorahastot sekä rahamarkkinasijoitukset mukaan luettuina katsauskaudella 4,0 prosenttia (2,9 %).

Kiinteistösijoitukset

Vahinko-Tapiolan kiinteistösijoitukset olivat katsauskauden lopussa 613,2 miljoonaa euroa (591,7 milj. e 12/2009) eli 22,5 prosenttia (22,6 % 12/2009) sijoituksista. Suorien kiinteistösijoitusten osuus kiinteistösijoituksista oli 77,8 prosenttia (76,7 % 12/2009) ja kiinteistösijoitusrahastojen ja

Suluissa on vertailuluku edelliseltä vuodelta. Tuloslaskelman osalta verrataan edellisen vuoden vastaavaan kauteen ja taseen osalta tilinpäätökseen 31.12.

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

yhteissioitusyritysten osuus 22,2 prosenttia (23,3 % 12/2009). Kiinteistöjen tuotto käyvin arvoin oli katsauskaudella 1,5 prosenttia (- 1,8 %). Kiinteistösioitusrahastojen ja yhteissioitusyritysten tuotto oli - 2,4 prosenttia (- 7,2 %). Suorien kiinteistösioitusten tuotto oli 2,6 prosenttia (- 0,2 %). Kiinteistöjen keskimääräinen tyhjyysaste oli 2,6 prosenttia (4,3 % 12/2009).

Lainat

Vahinko-Tapiolan lainasaamiset olivat katsauskauden lopussa 206,4 miljoonaa euroa (217,8 milj. e 12/2009) eli 7,6 prosenttia (8,3 % 12/2009) koko sioituskannasta. Lainakannan pääpaino oli yritysten tarpeeseen räätälöidyissä sioituslainoissa. Lainasaamiset tuottivat katsauskaudella 1,7 prosenttia (2,4 %).

Vahinkovakuutustoiminnan tulos

Vahinko-Tapiolan konsernin liikevoitto oli 13,6 miljoonaa euroa (3,1 milj. e). Arvostuserojen muutos paransi vakuutusliiketoiminnan kokonaistulosta 35,5 miljoonaa euroa (8,8 milj. e). Kokonaistulos eli liikevoitto ja sioitusten arvostuserojen muutos yhteensä oli 49,1 miljoonaa euroa voitollinen (11,9 milj. e).

Vahinko-Tapiolan vakavaraisuus

Vahinko-Tapiolan toimintapääoma, joka kuvaa määrää jolla vakuutusyhtiön varat ylittävät velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset, oli 802,6 miljoonaa euroa (759,8 milj. e 12/2009). Toimintapääoman vähimmäismäärä oli 120,4 miljoonaa euroa (120,4 milj. e 12/2009). Toimintapääoma on 6,7 –ertainen (6,3 –ertainen 12/2009) vähimmäismääräänsä nähden. Vahinko-Tapiolan vakavaraisuuspääoma oli 1 361,4 miljoonaa euroa (1 317,0 milj. e 12/2009). Vastuunkantokyky oli katsauskauden lopussa 208,6 prosenttia (203,6 % 12/2009). Vahinko-Tapiolan vakavaraisuusasemaa on erittäin vahva.

Vahinkovakuutuksen riskiasema

Vahinko - Tapiolan vahinkovakuutustoiminnan merkittävimmät riskit ovat sioitustoimintaan liittyvät markkinariskit, vahinkovakuutustoiminnan vakuutusriskit, toiminnalliset riskit, toimintaympäristöön liittyvät riskit kuten markkina-aseman, kilpailutilanteen tai asiakaskäyttäytymisen muutokset ja strategiaan valintoihin liittyvät riskit. Markkinariski johtuu varojen markkina-arvojen vaihtelusta, sisältäen mm. korkojen, osakekurssien tai valuuttakurssien muutoksen aiheuttaman vaihtelun. Vahinkovakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät vakuutus tuotteiden hinnoitteluun ja riskienvalintaan, inflaatioon, korkotason vaihteluun, kuolleisuudessa tapahtuviin muutoksiin, ammattitaitteihin ja jälleenvakuutussuoiin. Toiminnalliset riskit jakaantuvat operatiivisiin riskeihin ja käytännön toiminnan valintoihin liittyviin riskeihin.

Kuvaus Vahinko-Tapiolan riskeistä ja riskienhallinnan periaatteista on julkaistu vuoden 2009 tilinpäätöksen liitetiedoissa. Riskienhallinnan periaatteissa ei ole tapahtunut muutoksia.

Alla sioitusten herkkyyssanalyysi, joka kuvaa instrumenttien arvoissa tarkasteluhetkellä tapahtuvan muutoksen vaikutusta vakavaraisuuspääomaan.

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

Vahinko-Tapiola

	30.6.2010	Muutoksen vaikutus		
		Osakekurssit - 20 %	Kiinteistöjen arvo - 10 %	Korkotaso +1 %- yksikkö
Vakavaraisuuspääoma milj. €	1 361,4	-123,6	-61,3	-49,6
vakavaraisuusaste %	84,0	-7,6	-3,8	-3,1
Sijoitusten tuotto-%	2,9	-4,5	-2,3	-1,8

	31.12.2009	Muutoksen vaikutus		
		Osakekurssit - 20 %	Kiinteistöjen arvo - 10 %	Korkotaso +1 %- yksikkö
Vakavaraisuuspääoma milj. €	1 317,0	-121,4	-59,2	-54,7
vakavaraisuusaste %	89,5	-8,2	-4,0	-3,7
Sijoitusten tuotto-%	7,1	-4,8	-2,3	-2,1

Tuottotehokkuus

Vahinko-Tapiolan hallitus vahvisti joulukuussa 2008 yhtiölle tavoiteohjelman, jonka mukaisesti yhtiön kannattavuutta parannetaan merkittävästi vuosien 2009 – 2011 aikana. Ohjelmalla tähdätään toisaalta tuottojen kasvattamiseen ja toisaalta kustannussäästöihin prosesseja kehittämällä ja tehostamalla niin, että asiakaspalvelu samalla paranee.

Toimenpideohjelman toteutus on lähtenyt hyvin käyntiin. Maksutulo nousi 2,2 prosenttia, mikä on todennäköisesti alan keskiarvoa nopeampaa ja lisäksi henkilöstömäärän kasvu on pysähtynyt Katsauskaudella ankara talvi, suurvahingot ja tuhkapilven aiheuttamat korvaus- ja tiedusteluruuhkat kasvattivat kuitenkin sekä maksettuja korvauksia että korvausten hoitokuluja. Liikekulut ovat alkuvuonna jääneet alle asetetun tavoitteen.

Tuotekehityksessä on huomioitu tuottotehokkuusohjelman tavoitteet. Esimerkkinä tästä on ainoastaan verkossa myynnissä oleva helppo koti- ja henkilövakuutuspaketti, UNDO.

Vahinko-Tapiolan hallinto

Vahinko-Tapiolan yhtiökokous pidettiin 15.4.2010. Kokouksissa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2009, valittiin yhtiöiden tilintarkastajat ja hallintoneuvostoon uusia jäseniä.

Tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, jonka vastuullisena tilintarkastajana toimii Juha Tuomala, KHT.

Vahinko-Tapiolan hallintoneuvoston erovuorossa olleista jäsenistä valittiin uudelleen Raimo Leivo, Timo Leppänen ja Ulla-Maija Moisio. Uusina jäseninä valittiin toimitusjohtaja Risto E.J. Penttilä (Keskuskaupakamari), pääluottamusmies Iiro Ketola (Tapiola-ryhmä), teollisuusneuvos Jouko Virranniemi (Pölkky Oy), maanviljelijä Kati Partanen, professori Vuokko Niiranen (Kuopion yliopisto) ja toimitusjohtaja Jukka Terhonen (Lemminkäinen Talo Oy).

Suluissa on vertailuluku edelliseltä vuodelta. Tuloslaskelman osalta verrataan edellisen vuoden vastaavaan kauteen ja taseen osalta tilinpäätökseen 31.12.

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

Hallintoneuvosto piti järjestäytymiskokouksensa 1.6.2010 ja valitsi hallintoneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin Antti Lemmetyinen sosiaalineuvos, johtaja, Helsingin Diakonissalaitos. Hallintoneuvoston 1. varapuheenjohtajaksi valittiin maatalous- ja metsätieteiden tohtori, MTK:n puheenjohtaja Juha Marttila. Hallintoneuvoston 2. varapuheenjohtajaksi valittiin teollisuusneuvos Jouko Virranniemi Pölkky Oy:stä.

Vahinko- ja Henki-Tapiolan hallintoneuvostojen puheenjohtajista muodostuva yhteistyövaliokunta järjestäytyi myös 1.6.2010 ja valitsi puheenjohtajakseen Antti Lemmetyisen ja varapuheenjohtajakseen Jouko Havusen. Lisäksi yhteistyövaliokunnan tarkastusvaliokunnan jäseniksi valittiin Jouko Havunen (pj), Juha Marttila ja Marjut Nordström.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta

Tapiola – ryhmän pankkitoimintaa harjoittaa Vahinko – Tapiolan tytäryhtiö Tapiola Pankki Oy (Tapiola Pankki). Tapiola – ryhmän sijoituspalvelutoimintaa harjoittaa omaisuudenhoitopalveluja ja sijoitusrahastopalveluja Tapiolan asiakkaille sekä Vahinko- ja Henki- Tapiolalle tarjoava Tapiola Varainhoito Oy, joka kuuluu Tapiola Pankki Oy:n tytäryhtiönä Vahinko - Tapiolan konserniin. Pankki on osakkaana Ab Compass Card Oy Ltd:ssä, jonka liikeideana on tarjota luotto- ja debittortteja yksityis- ja yritysasiakkaille.

Pankkitoiminta

Tapiola Pankin asiakasmäärä nousi katsauskauden aikana 16 tuhannella asiakkaalla 200 tuhanteen asiakkaaseen. Tiliasiakkaiden määrä nousi kahdeksalla tuhannella asiakkaalla 159 tuhanteen asiakkaaseen.

Edellisen vuoden aikana alkanut Euribor -korkojen lasku jatkui katsauskauden alussa kääntyen kauden lopuksi nousuun. Alhainen korko on johtunut pääasiassa keskuspankkien talouden elvyttämiseksi tekemistä korko- ja luottopäätöksistä. Vuoden alussa kahdentoista kuukauden Euribor -korko oli laskenut 1,248 prosenttiin. Katsauskauden lopussa se oli noussut 1,306 prosenttiin. Pitkät korot ovat edelleen laskeneet, esimerkiksi kymmenen vuoden SWAP –korko oli katsauskauden alussa 3,588 prosenttia ja lopussa 2,872 prosenttia.

Alhainen korkotaso on vähentänyt pankkien luotonannon korkotuottoja. Vastaavan suuruinen vähennys ei ollut mahdollinen varainhankinnassa. Tästä johtuen pankkien korkomarginaali on laskenut ja korkokatteen kehitys perustuu kasvuun. Korkokatteen kehitystä on hidastanut myös se että lainakysyntä on kohdistunut Euribor -korkoon sidottuihin, vaihtuvakorkoisiin luottoihin, joiden nimelliskorko on alhainen suuremmasta marginaalista huolimatta.

Tapiola Pankin Prime -korko on ollut syyskuusta 2009 lähtien 1,95 prosenttia.

Vahinko-Tapiolan konsernin luottolaitostoiminnan varainhankinta asiakkailta oli yhteensä 1 372,8 miljoonaa euroa (1 269,1 milj. e 12/2009), josta liikkeeseen laskettuja sijoitustodistuksia oli 47,4 miljoonaa euroa (0,0 milj. e). Määräaikatalletusten kasvu oli aiempia vuosia hitaampaa. Ottolainauksen markkinaosuus oli katsauskauden lopussa 1,2 prosenttia (1,1 % 12/2009).

Katsauskauden lopussa Vahinko-Tapiolan konsernin luottolaitostoiminnan saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä olivat 1 248,1 miljoonaa euroa (1 154,6 milj. e 12/2009).

Antolainauksen keskikorko oli katsauskauden lopussa 2,17 prosenttia (2,28 % 12/2009). Ottolainauksen keskikorko oli vastaavasti 1,19 prosenttia (1,24 % 12/2009). Kokonaismarginaali kaventui yleisen korkotason laskiessa. Poikkeuksellisen alhaisesta korkotasosta huolimatta pankki päätti pitää talletus- ja tilikorot kilpailukykyisinä.

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SJOITUSPALVELUTOIMINTA

Pitkäaikaissäätämiseen pankki- ja varainhoitoyhtiöt tarjoavat huhtikuusta alkaen uuden lain mahdollistamaa PS -tiliä ja siihen liitettäviä talletus-, rahastopalveluita. Pankki on laajentanut treasury -liiketoimintaa sekä palveluja pienyritys- ja maataloussektoreilla. Uutena rahoitusmuotona palveluvalikoimaan on otettu leasing -rahoitus.

Sijoituspalvelutoiminta

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen pääomat olivat kesäkuun 2010 lopussa 56,0 mrd. euroa. Vuoden alusta nousua oli 1,8 mrd. euroa, josta nettomerkinnät olivat – 376 miljoonaa euroa ja markkina-arvon nousua lähes 1,4 mrd. euroa.

Tapiola Varainhoidon hallinnoimien 26 sijoitusrahaston yhteenlasketut rahastopääomat kasvoivat alkuvuonna 2010 51,2 miljoonalla 1 645,4 miljoonaan euroon. Yhtiön markkinaosuus oli 2,9 prosenttia (2,9 % 12/2009) ja yhtiö oli rahastopääomilla mitattuna Suomen yhdeksänneksi suurin rahastoyhtiö

Osuudenomistajien lukumäärä kasvoi alkuvuonna 2 927 omistajalla 47 761:een.

Tapiola Varainhoito Oy:n hallinnoiminen sijoitusrahaston absoluuttinen tuottokehitys on kasvaneesta turbulenssista huolimatta ollut positiivinen. Ainoastaan Tapiola Kiinteistö – sijoitusrahaston tuottokehitys jäi alkuvuonna miinukselle. Rahastojen suhteellinen tuottokehitys on säilynyt myös hyvänä, mikä on nähtävissä ulkopuolisten rahastoarvioijien antamista arvioista.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos

Vahinko-Tapiolan konsernin pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan liikevoitto oli 0,4 miljoonaa euroa (- 0,7 milj. e). Tapiola Pankki Oy:n liikevoitto oli 1,2 miljoonaa euroa (1,0 milj. e). Pankkikonsernin katsauskauden voitto oli 0,4 miljoonaa euroa (- 0,5 milj. e).

Vahinko - Tapiolan konsernin pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan korkokate kasvoi 19,5 prosenttia 6,8 miljoonaan euroon (5,7 milj. e). Korkokatteen kasvu on hidastunut talletus- ja lainakannan kasvun hidastumisen myötä.

Vahinko - Tapiolan konsernin pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan palkkiotuotot olivat nettomääräisesti 7,1 miljoonaa euroa (5,1 milj. e), missä oli nousua edelliseen vuoteen 39,5 prosenttia. Kasvua kirjattiin erityisesti maksuliikenteen palkkioissa. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 0,8 miljoonaa euroa (0,3 milj. e). Tuotot syntyivät pankin kiinteäkorkoisten sijoitusten myyntivoitoista. Liiketoiminnan muut tuotot alenivat 12,2 prosenttia ja ne olivat 0,9 miljoonaa euroa (1,1 milj. e).

Vahinko-Tapiolan konsernin pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan hallintokulut olivat 12,8 miljoonaa euroa (10,0 milj. e). Hallintokulujen nousivat 28,3 prosenttia. Suurimmat kuluerät olivat toimisto-, atk- ja henkilöstökulut. Kulujen kasvu johtui strategian mukaisesta panostuksesta järjestelmiin. Liiketoiminnan muut kulut olivat 1,0 miljoonaa euroa (0,9 milj. e). Kulut kasvoivat 7,0 prosenttia. Suurin erä tässä ryhmässä on talletussuojarahaston maksu 0,4 miljoonaa euroa (0,3 milj. e).

Pankkikonsernin vakavaraisuus

Vakavaraisuuden hallinta

Rahoitustarkastuksen standardin 4.2 mukainen vakavaraisuuden hallinnan prosessi (ICAAP) on käytössä Tapiola Pankki -konsernissa emoyhtiössä Tapiola Pankki Oy:ssä, tytäryhtiössä Tapiola Varainhoito Oy:ssä sekä pankkikonsernissa.

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

Pankkitoiminnan riskit kattavan vakavaraisuuden ylläpitoa seurataan Basel II:n mukaisella standardimenetelmällä ja hallituksen hyväksymällä ICAAP-prosessilla. Vakavaraisuuden suunnittelu perustuu pitkän aikavälin tulossennusteisiin ja stressitesteihin.

Vakavaraisuussuhde

Pankkikonsernin vakavaraisuussuhde luottolaitostoinnasta annetun lain mukaisesti oli katsauskauden päättyessä 12,7 prosenttia (14,9 % 12/2009). Pankin vakavaraisuussuhde oli kauden päättyessä 14,1 prosenttia (16,3 % 12/2009).

Tapiola Pankilla ja konsernilla ei ole ensisijaisiin omiin varoihin sisältyviä pääomalainoja, ei ensisijaisiin omiin varoihin sisältyviä realisoitumattomia voittoja eikä omiin varoihin markkinariskin kattamiseksi luettavia eriä.

Pankin vakavaraisuusstrategian mukainen vakavaraisuuden minimitaso on 10 prosenttia. Lain mukainen vähimmäisvaatimus on 8 prosenttia.

Pankkitoiminnan riskiasema

Kuvaus Tapiola Pankin riskeistä ja riskienhallinnan periaatteista sisältyy vuoden 2009 toimintakertomukseen. Riskienhallinnan periaatteissa ei ole tapahtunut muutoksia.

Alla on luottokannan jakautuminen kolmeen riskiluokkaan:

	30.6.2010		30.6.2009		31.12.2009		31.12.2008	
Riskitaso	milj €	osuus	milj €	osuus	milj €	osuus	milj €	osuus
Normaalia alhaisempi	225	18 %	212	20 %	220	19 %	189	19 %
Normaali	789	63 %	664	62 %	726	63 %	615	63 %
Normaalia korkeampi	236	19 %	197	18 %	210	18 %	169	18 %
Yhteensä	1 250	100 %	1 073	100 %	1 156	100 %	973	101 %

Luottokannan jakautumista seurataan lisäksi seuraavilla perusteilla:

- asiakasprofiili
- pankin toimipisteen etäisyys luototettavasta kohteesta
- paikkakunnan verotulot/asukas

Poikkeavista luotonsaajaryhmistä tehdään tarvittaessa erillisiä stressitestejä.

Järjestämättömien saatavien määrä on pysynyt vakaana, alle kolmessa promillessa lainakannasta.

Järjestämättömät saamiset	30.6.2010	30.6.2009	31.12.2009	31.12.2008
Saamisten määrä, T€	2 636	2 569	2 643	2 212
Osuus lainakannasta %	0,21	0,24	0,23	0,23

Katsauskauden aikana ei kirjattu luottotappioita. Luottojen arvoihin kirjattiin nettomääräisesti luottoryhmäkohtaista ja yksittäisiin luottoihin kohdistuvaa arvonalennusvarausta 164 tuhatta euroa. Kirjaus perustuu hallituksen hyväksymään luottojen ja muun omaisuuden arvostuksen periaatteisiin.

Pankin ja Varainhoidon hallinto

Tapiola Pankin varsinainen yhtiökokous pidettiin 15.4.2010. Kokouksessa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2009, valittiin hallituksen jäsenet sekä tilintarkastaja. Tapiola Pankki Oy:n hallituksen jäseninä jatkavat yhtiöryhmän johtaja Jari Saine, puheenjohtaja, sijoitusjohtaja Jari Eklund, varapuheenjohtaja, johtaja Jaakko Gummerus, toimitusjohtaja Matti Inha ja toimitusjohtaja Tom Liljeström.

Suluissa on vertailuluku edelliseltä vuodelta. Tuloslaskelman osalta verrataan edellisen vuoden vastaavaan kauteen ja taseen osalta tilinpäätökseen 31.12.

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin edelleen KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, jonka nimeämänä vastuullisena tilintarkastaja on Juha Tuomala, KHT.

Tapiola Varainhoidon varsinainen yhtiökokous pidettiin 18.3.2010. Varsinaisessa yhtiökokouksessa hallituksen jäseniksi valittiin edelleen yhtiöryhmän johtaja Jari Saine puheenjohtajana sekä toimitusjohtaja Harri Lauslahti, johtaja Jaakko Gummerus ja sijoitusjohtaja Jari Eklund. Osuudenomistajien kokous valitsi hallituksen jäseniksi Työttömyysvakuutusrahaston talousjohtajan Tapio Oksasen ja Henki-Tapiolan varatoimitusjohtajan Janne Pesosen.

Tilintarkastajaksi valittiin PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö, jonka nimeämä päävastuullinen tilintarkastaja on Juha Tuomala, KHT. Varatilintarkastajana toimii Sari Airola, KHT. Osuudenomistajien valitsemat tilintarkastajat vuodelle 2010 ovat Helka Ivaska, KHT ja varatilintarkastaja Jukka Paunonen, KHT.

Henkilöstö

Vahinko-Tapiolan konsernin henkilöstömäärä oli katsauskauden lopussa keskimäärin 2 558 henkilöä (2 630 henkilöä 12/2009).

Henkilöstö on työsuhteessa sekä Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiolaan että Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiolaan. Yhtiöryhmäpalvelut tuottavat palvelut Tapiola-ryhmän eri juridisille yhtiöille Vahinko - Tapiola tuottaa pääkonttoripalvelut ja Henki-Tapiola alueelliset ja verkkoliiketoiminta palvelut. Palveluntuottajien ja niitä tarvitsevien yhtiöiden kesken on tehty yhteisistä palveluista ostopalvelusopimukset. Mikäli Tapiola-ryhmän vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden henkilömäärä jaettaisiin eri juridisille vakuutusyhtiöille niiden palkkasummien suhteessa, olisi Vahinko-Tapiolan konsernin osuus henkilömäärästä 2 060 henkeä (2 072 henkeä 12/2009).

Lainsäädännön kehitys

Vakuutusmaksuvero nousi heinäkuun alussa 22 prosentista 23 prosenttiin. Korotus koskee niitä vakuutusmaksuja, jotka maksetaan 1.7.2010 tai sen jälkeen alkavalta vakuutuskaudelta.

Vakuutusmaksuvero koskee pääasiassa vain vahinkovakuutuksia, esimerkiksi koti-, kiinteistö-, auto-, liikenne- ja omaisuusvakuutuksia. Niissä vakuutuskausi on tyypillisesti vuoden pituinen, mutta ei useinkaan yhteneväinen kalenterivuoden kanssa. Korkeampaa veroa peritään vakuutusmaksuista, joissa uusi vakuutuskausi alkaa aikaisintaan 1.7.2010. Jos uusi vakuutuskausi on alkanut ennen heinäkuun alkua, korotettua veroa peritään vasta seuraavan vakuutuskauden alusta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston työ uusien yhtenäisten vakavaraisuusvaatimusten luomiseksi vakuutus- ja jälleenvakuutusyrityksille EU:ssa on jatkunut katsauskaudella. Tämän tavoitteena on luoda kokonaisvaltaisesti vakuutustoiminnan riskit huomioon ottava valvontajärjestelmä.

Vahinko-Tapiola on jo useiden vuosien ajan aktiivisesti seurannut EU:n tasolla meneillään olevaa vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta koskevan sääntelyn kehittämishanketta, ns. Solvenssi II-hanketta. Hankkeen yhteydessä on tehty jäsenmaiden yhtiöitä koskevia selvityksiä siitä, miten suunnitellut muutokset tulisivat vaikuttamaan yhtiöiden vakavaraisuusasemaan. Vahinko-Tapiola on osallistunut kaikkiin selvityksiin. Euroopan komissio julkaisi heinäkuun alussa tulevien Solvenssi II -säädösten QIS5-vaikuttavuustutkimuksen (Fifth Quantitative Impact Study) tekniset ohjeet. Komissio pyytää Euroopan vakuutusvalvojien komiteaa CEIOPSia järjestämään QIS5-vaikuttavuustutkimuksen elo-marraskuussa 2010 ja julkaisemaan tutkimuksen tulokset huhtikuussa 2011, jotta ne ovat käytettävissä komission viimeistellessä ehdotustaan Solvenssi II -direktiivin tason 2 täytäntöönpanotoimenpiteiksi. Vahinko-Tapiolan erittäin vahvasta vakavaraisuusasemasta johtuen yhtiöllä ei tule olemaan vaikeuksia täyttää uusia määräyksiä.

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

Tulevaisuuden näkymät

Vahinkovakuutustoiminta

Maksutulon kasvun ennustetaan jäävän kahden prosentin tuntumaan. Tämä johtuu talouden taantumasta ja sen vaikutuksista erityisesti lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksutuloon.

Korvausmenon ennustetaan koko vuonna nousevan odotusarvoista tasoaan korkeammalla. Tähän vaikuttaa erityisesti katsauskaudella ja sen jälkeen sattuneet suurvahingot sekä kesän myrskyt. Jo heinäkuun aikana sattuneen Asta -myrskyn ennustetaan nostavan korvausmenoa 5-6 miljoonalla eurolla ja syksyn aikana on odotettavissa myös muita myrskyvahinkoja. Myrskyjen aiheuttamat vahingot jakaantuvat useaan eri vakuutuslajiin, mutta suhteellisesti suurin merkitys niillä on metsävakuutukseen, jossa Tapiola on markkinajohtaja.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta

Asuntokauppa on vilkastunut ja asuntojen hinnat laskuvaiheen jälkeen kääntyneet nousuun. Rahamarkkinoilla oleva likviditeetti on laskenut korkotason historiallisesti ottaen ennätyksellisen alhaiseksi, mikä heikentää korkokatteiden kehitystä. Pankkien uusien luottojen marginaalit eivät enää kasva, ja pankkisuhteen vaihtamiselle syntyy kysyntää. Tapiola Pankki panostaa edelleen asiakashankintaan kehittämällä tilanteeseen sopivia palvelukokonaisuuksia. Pankin luottokannan odotetaan kasvavan alan yleistä kasvuvauhtia nopeammin. Varainhankinnan suhteen pankin asema on turvattu riittävin taloudellisin puskurein myös rahamarkkinoiden häiriötilanteiden edelleen jatkuessa.

Tulostavoite vuodelle 2010 on voitollinen. Kasvutavoite ja tuotekehityspanostukset huomioiden voiton määrä on maltillinen.

Varainhoitomarkkinoita on loppukeväästä leimannut kasvava epävarmuus talouden suunnasta. Tämä on näkynyt rahastolunastuksina, ja rahastomarkkina on supistunut kesää kohden. Tuleva korkotaso vaikuttaa osaltaan siihen palautuuko markkina nousuun. Alhainen korkotaso ajaa yleensä rahaa rahastomarkkinoille, kun taas nouseva korko saa rahan pysymään talletuksissa.

Tapiola Varainhoidon kannalta merkittävintä on kuitenkin se että suuri määrä asiakkaita kokee epävarmuutta tulevaisuuden suhteen. Varainhoitoyhtiön kasvun uskotaan jatkuvan, sillä yhtiö tarjoaa omaan analyysiin pohjautuvia ratkaisuja joilla sijoituksellinen epävarmuus voidaan mahdollisimman hyvin hallita.

Sijoitustoiminta

Alkuvuoden aikana riskipitoisten omaisuuserien kuten osakkeiden ja yrityslainojen arvonnousu jatkui vielä vahvana paranevien kasvunäkymien siivittämänä. Kreikan velkakriisin kärjistyminen ja pelot budjettipolitiikan äkillisestä kiristymisestä alkoivat kuitenkin loppukeväästä vaikuttaa sijoitusmarkkinoiden tunnelmaan erittäin negatiivisesti. Riskinottohalukkuuden nopea rapautuminen käänsi osakekurssit varsin voimakkaaseen laskuun. Myös yritysten velkamarkkinoilla riskilisät kasvoivat ja turvallisina pidettyjen valtioiden joukkolainojen korot laskivat ennätyksellisen alas.

Huhtikuussa alkaneiden arvolaskujen vuoksi eurooppalaisten osakemarkkinoiden kokonaistuotto jäi vuoden alkupuoliskolla reilut 2 % negatiiviseksi. Euron heikentyessä päävaluuttoja vastaan useilla Euroopan ulkopuolisilla markkinoilla päästiin kuitenkin euromääräisesti positiivisiin tuottoihin. Maailman osakemarkkinoita kuvaavan indeksin euromääräinen tuotto oli vuoden ensimmäisellä puoliskolla yli 4 %. USA:n sekä Japanin osakemarkkinoiden euromääräinen tuotto puolestaan ylsi jopa yli 8 %:iin. Vuoden alusta euro oli kesäkuun loppuun mennessä heikentynyt dollaria vastaan yli 14 %, jeniin nähden lähes 19 % ja puntaakin vastaan miltei 8 %. Euroalueen valtionlainojen indeksituotto jäi Etelä-Euroopan velkaongelmien vuoksi noin 2,5 %:iin, vaikka mm. Saksan valtion velkapapereiden korot laskivat huhtikuun puolivälin jälkeen erittäin voimakkaasti.

Suluissa on vertailuluku edelliseltä vuodelta. Tuloslaskelman osalta verrataan edellisen vuoden vastaavaan kauteen ja taseen osalta tilinpäätökseen 31.12.

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

Loppuvuoden osalta sijoitusmarkkinoiden näkymä on hyvin epävarma. Vaikka ongelmavaltioiden rahoitusvaikeudet ovat EU:n ja IMF:n tukipäätösten ansiosta oleellisesti helpottaneet, on valtiontalouksien tasapainottaminen vaikea ja vuosia kestävä prosessi. Budjettileikkaukset ja veronkiristykset heikentävät talouksien kasvuedellytyksiä - työttömyys ja heikko kotimainen kysyntä uhkaavat kroonistua useissa maissa. Epävarmuus kasvun kestävydestä ja valtioiden velkaongelmien lopullisesta ratkaisumallista taannee, että sijoitusmarkkinoilla omaisuusarvojen voimakas heilunta jatkuu edelleen.

Vuoden 2010 loppupuoliskolla kiinteistösijoitusten tuottovaatimuksiin ei odoteta tapahtuvan oleellisia muutoksia Suomen kiinteistömarkkinoilla. Markkinoiden odotetaan hiljalleen aktivoituvan ja kiinteistösijoitusten volyymin uskotaan lähtevän lievään kasvuun poikkeuksellisen hiljaisen vuoden 2009 jälkeen. Velkarahoituksen saaminen jatkuu yhä useille sijoittajille haasteellisena. Vuokramarkkinoilla vuokriin kohdistuu yhä laskupaineita ja tyhjyyssasteiden odotetaan kohoavan. Hyvillä liikepaikoilla sijaitsevista liikeyrityksistä sen sijaan tulee olemaan kysyntää.

Euroopan kiinteistömarkkinoilla tuottovaatimusten odotetaan jatkavan lievää laskua useilla osamarkkinoilla. Alhainen korkotaso ja tämän hetkinen kiinteistösijoitusten houkutteleva tuottotaso tulevat lisäämään kiinteistösijoittamisen houkuttelevuutta Euroopassa instituutiosijoittajien keskuudessa. Suurimmat riskit liittyvät Kreikan talousongelmista liikkeelle lähteneen kriisin aiheuttamaan epävarmuuteen Euroalueen talouden näkymistä.

VAKUUTUS- JA RAHOITUSRYHMITTYMÄN VAKAVARAISUUS

Vakuutus- ja rahoitusryhmään kuuluvat vakuutusalan yritykset: Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola ja sen tytäryhtiö Alma Vakuutus Oy sekä konsolidoimaton tytäryhtiö Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva; Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola; rahoitusalan yritykset: Tapiola Pankki Oy ja sen tytäryhtiö Tapiola Varainhoito Oy sekä palveluyhtiöt Tieto-Tapiola Oy ja Kiinteistö-Tapiola Oy.

Tapiola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuuslaskelma laaditaan vähennys- ja yhteenlaskumenetelmän mukaisesti..

Tapiola-ryhmä

Puolivuosikatsaus 2010

VAKUUTUS- JA RAHOITUSRYHMITTYMÄN VAKAVARAISUUS

	30.6.2010 Milj. euroa	31.12.2009 Milj. euroa
Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen omien varojen määrä	802,6	759,8
Kohdassa 1 tarkoitettuun omien varojen määrään sisältyvä ryhmittymän johdossa olevan yrityksen ja ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten välinen moninkertainen pääoman käyttö.	-116,7	-116,7
Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen oikaistu omien varojen määrä	685,9	643,1
Tytär- ja omistusyhteisyrityksinä olevien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten omien varojen yhteenlaskettu määrä	438,0	401,7
moninkertainen pääoman käyttö. Vähennettävät erät tulee eritellä.	-83,3	-83,3
Rahoitus- ja vakuutusalan tytä- ja omistusyhteisyritysten omien varojen oikaistu määrä	354,7	318,4
Ryhmittymän omat varat	1 040,7	961,5
Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen omien varojen vähimmäismäärä	120,4	120,4
Rahoitus- ja vakuutusalan tytä- ja omistusyhteisyritysten yhteenlaskettu omien varojen vähimmäismäärä	177,6	169,6
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä	297,9	289,9
Ryhmittymän vakavaraisuus	742,8	671,6
Ryhmittymän vakavaraisuusuhde	3,5	3,3

Suluissa on vertailulukua edelliseltä vuodelta. Tuloslaskelman osalta verrataan edellisen vuoden vastaavaan kauteen ja taseen osalta tilinpäätökseen 31.12.

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SijoitusPALVELUTOIMINTA

Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta edellyttää, että ryhmittymän omien varojen määrän on jatkuvasti oltava vähintään yhtä suuri kuin ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä. Laskelman perusteella voidaan todeta, että ryhmän vakavaraisuus on 3,5 -kertainen (3,3 12/2009) minimääräänsä nähden.

VAHINKOVAKUUTUS- SEKÄ PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

Vahinko-Tapiola, konserni - Vahinkovakuutustoiminta

Puolivuosikatsaus 2010

Tunnuslukuja

		1-6/2010	1-6/2009	1-12/2009
Koko				
Vahinkovakuutuksen maksutulo	Milj. euroa	474,1	463,9	675,2
Maksutulon muutos %		2,2	5,7	4,0
Vahinkokehitys				
Vahinkosuhde ilman perustekorkokulua	%	80,4	81,8	76,5
Toiminnan tehokkuus				
Liikekulusuhde	%	26,9	27,4	26,0
Tuloskehitys				
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua	%	107,2	109,2	102,5
Liikevoitto	Milj. euroa	13,6	3,1	84,8
Kokonaistulos	Milj. euroa	49,1	11,9	151,9
Vakavaraisuus				
Toimintapääoma	Milj. euroa	793,0	628,5	747,4
Tasoitusbäärä	Milj. euroa	559,0	525,6	557,3
Vakavaraisuuspääoma	Milj. euroa	1 395,6	1 180,8	1 347,5
Vakavaraisuuspääoma vastuuvclasta	%	85,9	75,0	91,4
Vastuunkantokyky	%	213,8	183,5	208,3
Toimintapääomasuhde		6,4	5,1	6,2
Konsernin henkilömäärä palkkasummaan suhteutettuna		2 060	2 096	2 072

Vahinko-Tapiola, konserni - Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminta

Puolivuosikatsaus 2010

Tunnuslukuja

		6/2010	6/2009	12/2009
Koko				
Saamiset luottolaitoksilta	Milj. euroa	35,4	72,8	57,9
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Milj. euroa	1 248,1	1 071,3	1 154,6
Velat luottolaitoksille	Milj. euroa	0,2	0,1	0,1
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	Milj. euroa	1 325,3	1 151,6	1 231,0
Sijoitusrahastojen markkinaosuus	%	2,9	3,0	2,9
Osuudenomistajien lukumäärä		47 761	39 899	44 834
Hallintoitu kokonaisvarallisuus	Milj. euroa	3 775,8	3 252,2	3 629,0
Tuloskehitys				
Korkokate	Milj. euroa	6,8	5,7	13,0
Liikevaihto	Milj. euroa	27,4	28,1	54,1
Liikevoitto	Milj. euroa	0,4	-0,7	-0,3
sekä sen osuus liikevaihdosta	%	1,6	-2,5	-0,6
Toiminnan tehokkuus				
Kulu-tuotto -suhde		1,0	1,1	1,0